

12.10.2022

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Lausuntopyyntönnö 7.9.2022, HE 204/2022 vp

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi tuloverolain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esityksessä HE 204/2022 vp ehdotetaan muutettavaksi tuloverolakia siten, että siihen lisättäisiin väliaikaisesti säännökset sähköenergialaskujen perusteella myönnettävästä kotitalousvähennyksestä.

Suomen Yrittäjät kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan verovelvollisen vakituiseen asuntoon kohdistuvien yksityistalouden sähkökustannusten lisäämistä määräajaksi kotitalousvähennyksen piiriin. Ehdotetun säännöksen mukaan vakituisen asunnon sähkönkäyttöpaikassa ajalla 1.1.2023–30.4.2023 kulutetusta sähköenergiasta maksettu määrä oikeuttaisi vuoden 2023 verotuksessa kotitalousvähennykseen siltä osin kuin se ylittäisi 2 000 euroa ja olisi enintään 6 000 euroa. Kotitalousvähennyksen määrä olisi 60 prosenttia vähennykseen oikeuttavista kustannuksista verovelvollisen maksamasta määrästä.

Kotitalousvähennys on poikkeus tuloverotuksen peruseriaatteesta, jonka mukaan elantomenot eivät ole vähennyskelpoisia verotuksessa. Kotitalousvähennys on verotuki, jonka tavoitteena on parantaa työllisyyttä kannustamalla kotitalouksia teettämään ulkopuolisella töitä verovelvollisen käyttämässä asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa. Kotitalousvähennyksen yhtenä kantavana periaatteena on aina ollut, että kotitalousvähennys myönnetään vain työn osuudesta.

Ukrainan sodan myötä elämme Euroopassa poikkeuksellisia aikoja, ja sodan vaikutukset näkyvät myös Suomessa perustarpeiden, kuten sähkön ja ruoan, hintojen nousuna. Ehdotuksessa määräajaiseksi sähköenergialaskun perusteella myönnettäväksi kotitalousvähennykseksi on kyse poikkeuksellisesta verotuesta, ja sen tavoitteena on tukea taloudellisesti kotitalouksia kohonneiden sähkönhintojen johdosta. Vaikkakaan ehdotettu ratkaisu ei ole kotitalousvähennyksen tarkoitukseen, tavoitteisiin ja periaatteisiin nähden linjakas, on ehdotus kuitenkin – ottaen myös huomioon aikataulusta johtuvan rajoitteen täysin uuden verovähennyksen säätämiseksi

luonnollisten henkilöiden tuloverotukseen – näissä vallitsevissa oloissa tehtävänä poikkeuksellisen ja kertaluontoisena toimenpiteenä kannatettava.

Esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa TVL 127 g §:n 3 momentin osalta todetaan, että kotitalousvähennystä ei myönnettäisi sähköenergialaskujen perusteella, jos 1 momentissa tarkoitettujen kustannusten perusteella olisi myönnetty välitöntä avustusta valtion tai muun julkisyhteisön varoista. Tarkoituksena on yhteensovittaa verovähennys valmisteilla olevan sähkötuen kanssa: kotitalousvähennystä ei myönnettäisi, jos samojen sähköenergiakustannusten perusteella olisi myönnetty sähkötukea. Esityksessä (s.5) todetaan, että tarkoituksena on, että kotitalousvähennystä hyödyntäisivät ne, joiden verot riittäisivät vähennykseen täysimääräisesti. Ei ole suinkaan selvää, että verovelvollisella on aina edellytetyt valmiudet ja riittävä kyky arvioida, riittävätkö verot täysimääräiseen vähennykseen. Ongelma korostuu erityisesti niiden verovelvollisten kohdalla, jotka tulojensa ja siten maksettavaksi tulevien verojensa puolesta sijoittuvat kotitalousvähennyksenä myönnettävän verotuen ja sähkötuen soveltamisalojen raja-alueelle. Esityksessä arvioinnin tekemisen välineeksi tarjotaan Verohallinnon veroprocenttilaskuria. Kyse on suuntaa antavasta laskurista, joka ei yksinään ole ratkaisu ongelman poistamiseksi. Jotta varmistetaan, että nyt tehtävät tukitoimet myöskin tosiasiassa kohdistuvat niitä tarvitseville verovelvollisille, tulee viranomaisilta edellyttää riittävää ohjeistusta ja neuvontaa tukikokonaisuuteen ja tukien hakemiseen liittyen, jotta verovelvollinen osaa hakea itselleen tarkoituksenmukaista tukea. Viranomaisille tulee varata riittävät resurssit neuvonnan toteuttamiseksi.

Suomen Yrittäjät

Jukka-Pekka Hellman
veroasiantuntija